

VERSLAG VAN DE JAARVERGADERING

Plaats: Koningszaal van Artis te Amsterdam

Datum: 17 april 1982

Notulen van het huishoudelijk gedeelte

1. Opening. Om 12h30m opent de voorzitter, C.J. Camphuysen, de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom.
2. Mededelingen. Geen bijzondere mededelingen.
3. Automatisering. De bekende blauwe uurtotaalkaart blijkt niet geheel te voldoen. Staatsbosbeheer, dat de computerverwerking in handen heeft, toont begrip voor de situatie en zal zorg dragen voor de verwerking van een verbeterde uitvoering. Het definitieve ontwerp hiervan zal op de volgende manier tot stand komen: naar de meest actieve waarnemers wordt een brief gestuurd, waarin wordt gevraagd naar hun visie betreffende de noodzakelijke wijzigingen van de oude kaart. Hun reacties zullen door J.E. den Ouden, bijgestaan door enkele leden, worden verwerkt tot een voorlopig concept, dat weer naar de betreffende waarnemers wordt gezonden. Na verwerking van het commentaar op dit voorlopig concept zal door JEdO & medewerkers een definitief concept worden opgesteld, dat naar SBB verzonden wordt. De voorraad van de nu in gebruik zijnde kaarten is bijna uitgeput. De verbeterde uitvoering zal per 1 juli 1982 of per 1 januari 1983 in gebruik worden genomen. SBB zal aan de actieve waarnemers een beginvoorraad van 50 exx. sturen.
De halfjaarverslagen zullen geen bijzondere wijzigingen ondergaan. Deze basis-vorm van verslaglegging blijft belangrijk. Het halfjaarverslag 1981-1 is inmiddels verschenen; hiermede is wat deze vorm van verslaglegging betreft de achterstand ingelopen. Dit laatste geldt helaas niet voor de jaarverslagen. De achterstand hierin is aanzienlijk; het verslag over 1978 is tot nu toe het laatste dat gepubliceerd is (in Limosa). Desgevraagd door M. Platteeuw antwoordt CJC dat publicatie in Limosa-nieuwe stijl niet sneller zal kunnen plaatsvinden, omdat nu ook het aanbod van nieuwe artikelen voor dit tijdschrift groter is geworden. M.R. van Eerden waarschuwt voor eventueel optredende verzadiging als het verslag steeds in de zelfde vorm wordt gegoten. CJC denkt dat de achterstand moeilijk in te halen is. Publicatie van het verslag over 1979 zou pas na het verschijnen van het Zeetrekboek kunnen plaatsvinden, hetgeen op z'n zachtst gezegd weinig zinvol is. Er wordt over gedacht om 1979 en 1980 samen te voegen tot één verslag. Het verslag van de tellingen op Meetpost Noordwijk zal in vier afleveringen verschijnen. Nr. 1 behandelt Duikers t/m Blauwe Reiger. Mpn-waarnemers worden verzocht mee te werken bij de gegevensverwerking voor dit verslag. Desgevraagd door J. van Dijk antwoordt CJC dat een samenvattend rapport naderhand misschien in Limosa zou kunnen verschijnen.
4. Publicatie Zeetrekboek. De eerste versie van het manuscript is vrijwel gereed. Aan diverse inleidende hoofdstukken wordt nog hard gewerkt. Een groot deel van de tekst is reeds verder gevorderd. Voor deze zomer zal het gedeelte waarin de afzonderlijke soorten worden behandeld gereed zijn. Publicatie wordt verwacht in 1983. Shell is voorlopig nog de enige sponsor.
5. Financiële stand van zaken. Er is dit jaar geen subsidie aangevraagd voor het waarnemen op Meetpost Noordwijk. De kosten van de voeding zullen door de waarnemers zelf opgebracht moeten worden. De financiële situatie liet toe dat

voor 1982 geen contributieverhoging is doorgevoerd. Wanbetalers (diegenen, die na twee aarmaningen géén contributie hebben betaald) zullen van de ledenlijst worden afgevoerd. De oprichting van een kascontrole-commissie wordt wenselijk geacht (n.a.v. een oproep van GJC melden zich hiervoor na afloop enkele leden aan).

6. Activiteiten CvZ. Het bestuur stelt voor om de methode van simultaan-tellen nieuw leven in te blazen. Deze tellingen zouden dan niet 'in het wilde weg' moeten plaatsvinden, maar veeleer doelgericht georganiseerd moeten worden, b.v. om de speciale vragen die rijzen bij het bestuderen van de enorme hoeveelheid bijeengebrachte gegevens, uitgewerkt in 21 verslagen, te helpen oplossen. Ideeën hieromtrent zijn zeer welkom.

In het najaar zal er weer gelegenheid zijn om Meetpost Noordwijk te bemanen; de exacte data zijn nog niet bekend. Zoals reeds opgemerkt dienen de waarnemers zelf de voedings-kosten te betalen (vorig jaar f125,- per 5-daagse periode). De Meetpost kan eventueel ook worden ingeschakeld bij simultaantellingen.

Wat betreft het waarnemen vanaf boortorens zijn er nog geen nieuwe ontwikkelingen. M. Platteeuw heeft bezwaar tegen samenwerking met bedrijven als Shell e.d., die nu eenmaal nodig is wil men toestemming verkrijgen om vanaf de booreilanden te tellen. Hij vreest vooral de afhankelijke positie van de vogelaar, die er z.i. zelfs toe zou kunnen leiden dat deze zich gedwongen voelt ongunstige zaken voor het bedrijf, zoals vogelsterfte door gasvlammen, niet in de uiteindelijke rapportering op te nemen.

J. van Dijk stelt het op prijs als het bestuur tóch pogingen onderneemt om in de toekomst dit soort waarnemingen mogelijk te maken; echter wel onder conditie van goede afspraken met de betreffende bedrijven.

Vanaf dit najaar is er de mogelijkheid om vanaf een onderzoek-schip van Rijkswaterstaat, de M.S. Holland, waarnemingen te doen. Een project-groep wordt opgericht om de mogelijkheden te bekijken. De know-how wat betreft het verrichten van waarnemingen vanaf een varend schip is reeds bij de Engelsen aanwezig. Geïnteresseerden wordt gevraagd zich te melden.

7. European Seawatching Project. P.H. Jones in Aberdeen hoopt in het kader van dit project tot een uniforme manier van gegevens-verzameling te komen voor de landen rondom de Noordzee. Om de samenwerking te bevorderen stelt GJC voor om reeds tot uitwisseling van gegevens over te gaan. De publicaties van de CvZ zouden hiertoe b.v. van een samenvatting in het Engels kunnen worden voorzien. Het zou gewenst zijn als PHJ als tussenpersoon kan fungeren om de diverse publicaties onderling toegankelijk te maken. Verscheidene Britse verslagen kunnen reeds besteld worden. De bedoeling is in een volgend rondschrijven een overzicht van de diverse publicaties uit de Noordzee-landen op te nemen.
8. Rondvraag. J. van Dijk stelt nog eens het onderwerp simultaantellingen aan de orde. Z.i. zouden zulke tellingen vruchtbaarder zijn als ze over langere perioden worden gehouden en niet gedurende één dag.
M. Platteeuw stelt voor een onderzoek te doen naar zgn. miskansen.
9. Sluiting. Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 13h10m het huishoudelijk gedeelte van de vergadering.

Samenvatting lezingen

1. M.R. van Eerden : Vorstrushes van vogels over zee in relatie tot hun voorkomen in Waddenzee en IJsselmeer.
MrvE zoekt in zijn toespraak naar oorzaken van vorstrushes van watervogels,

vooral naar aanleiding van de waargenomen verplaatsingen boven zee na inval van strenge kou, zoals die b.v. optrad in de winter '78/'79. Hij gaf redenen aan voor het verschil in tijdstip van wegtrek van de diverse soorten. In dit verband werd b.v. gewezen op de relatie tussen lichaamsgewicht en de kans op wegtrek.

Met behulp van dia's werd getoond hoe snel het IJsselmeer volledig met ijs bedekt kan raken, daarbij vele vogels nopend naar elders te verdwijnen. Eerst vertrekken de grondeleenden (fourageerders van het ondiepe water), vervolgens de vis-etende soorten zoals zaagbekken e.d.

Tenslotte werd de wegtrek van Futen gedetailleerd onder de loep genomen.

2. Anders Pape Møller: Recent work of the Danish Tern Group; Gull-billed Terns in colonies in Europe.

APM besprak de resultaten van het werk van de DTG, die d.m.v. tellen en ringen in de broedkolonies verkregen zijn. Eén voor één liet hij de verschillende sternsoorten de revue passeren. De populaties van Noordse en Grote Stern in Denemarken blijken stabiel (beide soorten enkele duizenden paren); die van Visdief en Dwergstern nemen sterk in aantal af (beide soorten nog enkele honderden paren). Veel Noordse Sterns worden gedood door ratten, terwijl de Dwergstern sterk te lijden heeft van menselijke verstering. Stappen worden ondernomen om bepaalde stranden langs de Deense kust 'mens-vrij' te maken.

Vervolgens besprak APM diverse aspecten van zijn eigen onderzoek aan de Lachstern. Deze soort is zeldzaam geworden in Denemarken (rond 1950 nog 500 paar, nu nog slechts 30-40 paar). Spreker haalde diverse interessante feiten aan over de broedbiologie van deze soort. Zo blijken soms abnormaal grote legfels te worden aangetroffen; verscheidene wijfjes leggen dan in hetzelfde nest. Dit verschijnsel is ook in de kolonies in de Camargue aangetroffen. Spreker wees op verscheidene opmerkelijke verschillen tussen Deense en ZW-Europese broedende Lachsterns, zoals wat betreft voedsel, plaatstrouw, groepsgedrag e.d.

3. J. de Korte: Zeevogel-inventarisatie in de Molukken 1981.

JdK gaf tenslotte een levendig en sterk tot de verbeelding sprekend verslag van zijn recente inventarisaties van de Banda-zee. Hij bezocht daar verscheidene dikwijls moeilijk te vinden(!) eilandjes.

Vergelijking van zijn resultaten was mogelijk met gegevens die uit 1938 bekend waren. Broedend werden o.a. aangetroffen *Sula sula*, *S. dactylatra* en *S. leucogaster*, *Phaeton rubricauda*, *Fregata minor*, *Anous stolidus* etc. In sommige gevallen bleek dat een verandering van de eilandvegetatie t.o.v. 1938 duidelijk van invloed was geweest op de relatieve talrijkheid van de soorten onderling.

Een bedreiging voor de kolonies vormt volgens spreker niet zozeer het verzamelen van vogels en eieren voor consumptie, doch veeleer het loslaten van gedomesticeerde dieren en het aanleggen van 'tuinen' door zwerfende inheemse volkeren.

F. van der Meer